

Sedmá přednáška z UCPO

TÉMA:

Účtování o technických rezervách

Technické rezervy

- Na účtech účtové skupiny 4x – Technické rezervy účtuje pojišťovna o technických rezervách podle zvláštních předpisů o pojišťovnictví (zákon č. 39/2004 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů,
- Při účtování o tvorbě a použití (čerpání) těchto rezerv se účtuje jednak o jejich hrubé výši a jednak o podílu zajišťovatelů na nich.

Analytická evidence

- Při účtování o technických rezervách je důsledná analytická evidence nezbytná!!!
- Analytické účty se vedou odděleně a tak, aby bylo možno zjistit:
 1. podíl zajišťovatele (nebo zajišťovatelů) na tvorbě a použití rezerv,
 2. převody nebo přechody rezerv v souvislosti s přírůstky nebo úbytky portfolia pojistného kmene,
 3. změnu stavu příslušné rezervy - Změna stavu rezervy se vypočte jako rozdíl mezi konečným a počátečním zůstatkem příslušné rezervy. Změna stavu (rozdíl) příslušné rezervy se vypočítává v hrubé výši a z toho pak podíl zajišťovatelů.

Tvorba technických rezerv

- Technické rezervy se tvoří na vrub nákladů, ale z daňového hlediska není uznávána jejich plná výše jako daňový náklad. Podle zákona č. 593/92 Sb. se pro účely daně z příjmu uznává tvorba rezerv, které jsou výdajem (nákladem) na dosáhnutí, zabezpečení a udržení příjmu:
 - ◆ u neživotního pojištění výše, která nesmí překročit objem závazků vypočtený metodami stanovenými zvláštním právním předpisem (zákon č. 39/2004 Sb. o pojišťovnictví)
 - ◆ u životního pojištění výše, která nesmí překročit objem závazků vypočtený metodami stanovenými zvláštním předpisem (zákon č. 39/2004 Sb.) a vyplývající ze životních pojištění splatných podle uzavřených pojistných smluv.

Druhy technických rezerv

Samostatně se tvoří rezervy k neživotnímu pojištění a samostatně se tvoří rezervy k životnímu pojištění:

V oblasti neživotního pojištění pojišťovny tvoří tyto rezervy:

- a) rezervu na nezasloužené pojistné,
- b) rezervu na pojistná plnění,
- c) rezervu na prémie a slevy,
- d) vyrovnávací rezervu,
- e) rezervu pojistného neživotních pojištění,
- f) jiné rezervy.

V oblasti životního pojištění tvoří pojišťovny tyto technické rezervy:

1. rezervu na nezasloužené pojistné,
2. rezervu pojistného životních pojištění,
3. rezervu na pojistná plnění,
4. rezervu životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník.
5. Jiné rezervy.

Rezerva na nezasloužené pojistné

- se tvoří jak u životního tak neživotního pojištění na vrub nákladů ve výši, která odpovídá pojistnému, které se vztahuje k budoucím účetním obdobím. Jedná se tedy o určitou formu časového rozlišení pojistného.
- Tato rezerva se vztahuje k předepsanému hrubému pojistnému (technické účty výnosů k neživotnímu nebo životnímu pojištění) a k podílu zajišťovatelů (opět technické účty výnosů k neživotnímu či životnímu pojištění).
- Tvorba této rezervy se účtuje se účtuje ve prospěch účtu 4xx – Rezerva na nezasloužené pojistné a na nákladový účty 5xx – Tvorba rezervy na nezasloužené pojistné v NP nebo ŽP (nutno rozlišit). Čerpání rezervy se účtuje jako výnos na účtech 6xx – Použití rezervy na nezasloužené pojistné v NP nebo ŽP.

Rezerva na pojistná plnění

- Tato rezerva je určena na:
 - ◆ pojistná plnění z pojistných událostí hlášených do konce účetního období, ale v běžném účetním období nezlikvidovaných,
 - ◆ pojistná plnění z pojistných událostí, které vznikly v běžném období, ale nebyly pojišťovně do konce účetního období nahlášeny.
- Výše rezervy je souhrnem rezerv, které jsou vypočítávány pro jednotlivé pojistné události a na všechny předpokládané výdaje spojené s likvidací pojistných událostí. Pokud nejde u některého druhu rezervy určit přesnou částku, použije se kvalifikovaný odhad nebo matematicko-statistické metody.

- Tato rezerva se tvoří jak pro neživotní tak životní pojištění.
- Její tvorba se účtuje ve prospěch účtu 4xx – Rezerva na pojistná plnění a v závislosti na druhu pojištění na vrub nákladových účtů 5xx nebo 5xx – Tvorba rezervy na pojistná plnění (podle toho, zda se tvoří k neživotnímu či životnímu pojištění). Její čerpání se pak účtuje na vrub účtu 4xx - Rezerva na pojistná plnění a ve prospěch výnosových účtů 6xx nebo 6xx – Použití rezervy na pojistná plnění.

Rezerva na prémie a slevy

- tento druh rezervy se tvoří na prémie a slevy, které jsou poskytovány pojištěným podle pojistných podmínek. Jde vlastně o vyrovnávání příjmů z pojistného, které je nižší právě o poskytnuté prémie a slevy.
- O těchto rezervách se účtuje na účtu 4xx – Rezerva na prémie a slevy a na vrub nákladových účtů 5xx nebo 5xx – Pojistné prémie a slevy (opět podle druhu pojištění).

Vyrovnávací rezerva

- se tvoří k jednotlivým druhům neživotního pojištění s cílem vyrovnávání meziročních výkyvů v pojistném plnění, které není závislé na pojišťovně.
- Její výše se stanoví kvalifikovaným odhadem podle rizikovosti pojistného kmene, ev. podle způsobu zajištění.
- Pojišťovny mohou od tvorby této rezervy ustoupit, jestliže nedochází k výkyvům ve výplatách pojistných plnění.
- O této rezervě se účtuje na účtu 4xx – Vyrovnávací rezerva.

- Její tvorba se účtuje ve prospěch tohoto účtu a na vrub nákladového účtu 5xx – Tvorba vyrovnávací rezervy.
- Její čerpání se pak proúčtuje na vrub účtu 4xx - Vyrovnávací rezerva a ve prospěch výnosového účtu 6xx – Použití vyrovnávací rezervy (nákladový i výnosový účet v tomto případě spadá pod technický účet k neživotnímu pojištění).

Rezerva pojistného životních pojištění

- výpočet této rezervy se provádí podle jednotlivých uzavřených pojistných smluv na základě stejných podkladů jako byl výpočet sazeb pojistného.
- Tvorba této rezervy se účtuje ve prospěch účtu 4xx – Rezerva pojistného životních pojištění a na vrub nákladového účtu 5xx – Tvorba rezervy pojistného životních pojištění.
- Její čerpání pak na vrub účtu 4xx – Rezerva pojistného životních pojištění a ve prospěch výnosového účtu 6xx – Použití rezervy pojistného životních pojištění (nákladový i výnosový účet se v tomto případě vztahuje k technickému účtu životního pojištění).

Rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník

- tato rezerva se tvoří k životnímu pojištění, jestliže nositelem investičního rizika vyplývajícího z tohoto pojištění je pojistník.
- O této rezervě se účtuje na účtu 4xx - Rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník.
- Tato rezerva má vztah k účtování v účtové skupině Finanční umístění v životním pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník (v rámci účtové třídy 1).
- Rezerva je určena na krytí závazků pojišťovny vůči pojištěným, a to právě v případě, kdy riziko proměnlivosti výnosu pojistného má pouze pojištěný.

Rezerva pojistného neživotních pojištění

- o rezervě pojistného neživotních pojištění podle zvláštního právního předpisu se účtuje na účtu 4xx – Rezerva pojistného neživotních pojištění.
- Plní podobnou funkci jako rezerva pojistného životních pojištění.
- Informace o této rezervě se uvádějí v příloze v účetní závěrce.

Jiné rezervy

- účtujeme o nich na účtu 4xx – Jiné rezervy.
- Jde o závazky a jiné částky na vrub pojišťovny (např. rezerva na hrozící ztráty z pojištění), které nebyly zahrnuty do žádné z předchozích technických rezerv v účtové skupině 4x – Technické rezervy.
- Tvorba těchto rezerv se účtuje ve prospěch účtu 4xx – Jiné rezervy a na vrub nákladových účtů 5xx nebo 5xx – Tvorba jiných rezerv.
- Jejich čerpání se pak účtuje na vrub účtu 4xx – Jiné rezervy a ve prospěch výnosových účtů 6xx nebo 6xx – Použití jiných rezerv.

Zajištění a jeho vliv na TR

- Pokud se k určitému pojištění (pojistné smlouvě) vztahuje zajištění, je nutno při tvorbě technických rezerv uvažovat příslušný podíl zajistitele a tento podíl také zaúčtovat.
- Do zajištění však nevstupuje vyrovnávací rezerva!

Účtování o podílu zajistitelů na tvorbě TR

- Pro účtování o technických rezervách platí, že existují v rámci účtové osnovy účty s názvy 5xx – Podíl zajistitelů na tvorbě Rezervy. Přes tyto účty dochází ke snížení nákladů pojišťovny v okamžiku tvorby příslušné rezervy.
- Podobně v okamžiku, kdy dochází k čerpání příslušné rezervy, se využívají výnosové účty 6xx - Podíl zajistitelů na použití Rezervy, které naopak snižují výnosy plynoucí z čerpání technických rezerv.
- Výše konkrétních účtovaných částek závisí na pojistné smlouvě.

- **Pojišťovna uzavřela v roce 2004 pojistnou smlouvu na neživotní pojištění, v níž předepsala pojistné ve výši 500 000 Kč. Zasloužené pojistné představuje 400 000 Kč, nezasloužené pojistné činí 100 000 Kč. Pojišťovna má zároveň uzavřenu se zajišťovnou zajišťovací smlouvu, v níž je zajištění upraveno na výši 40%.**

Zaúčtujte nezbytné účetní případy roku 2004 i 2005.

Řešení:

V roce 2004 je nutno zaúčtovat předpis pojistného, jeho časové rozlišení formou rezervy na nezasloužené pojistné a také podíl zajišťitele na tvorbě rezervy na nezasloužené pojistné.

Účtování prvních 2 operací již známe, podíl zajišťitele na tvorbě rezervy na nezasloužené pojistné se spočítá takto: $0,4 \times 100\ 000 = 40\ 000$ Kč. O tuto částku je nutno snížit rezervu na nezasloužené pojistné straně MD účtu 4xx – Rezerva na nezasloužené pojistné a dále se účtuje snížení nákladů na stranu D účtu 5xx – Podíl zajišťitelů na tvorbě rezervy na nezasloužené pojistné.

Účtování:

3xx – Pohledávky
z přímého pojištění za
pojistníky

6xx – Předepsané hrubé
pojistné v NP

500 000 ← Předpis pojistného v NP → 500 000

4xx – Rezerva na
nezasloužené pojistné

5xx – Tvorba rezervy na
nezasloužené pojistné

100 000 ← Tvorba rezervy na nezasl. poj. → 100 000

Účtování – pokračování:

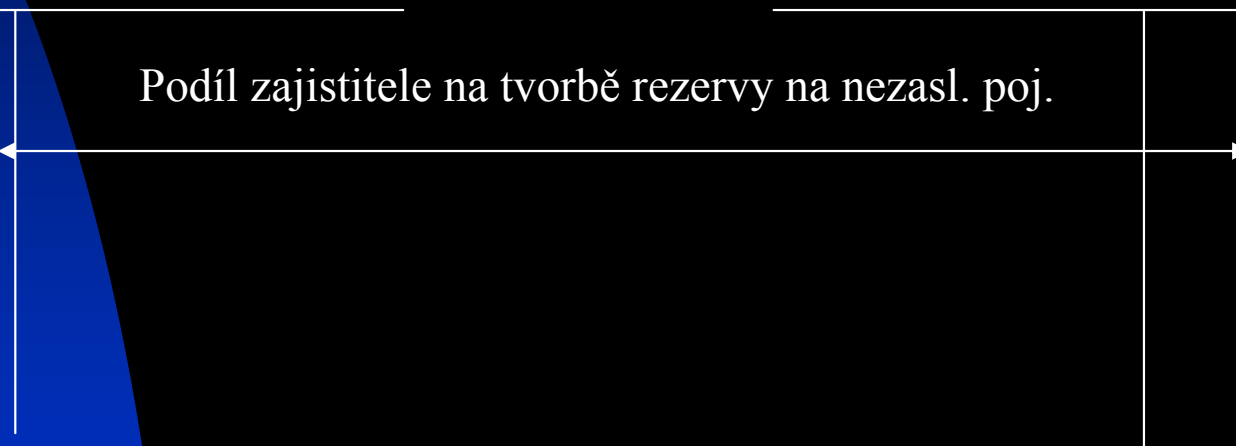
4xx – Rezerva na
nezasloužené pojistné

40 000

Podíl zajištětele na tvorbě rezervy na nezasl. poj.

5xx – Podíl zajištětelů na
tvorbě rezervy na
nezasloužené pojistné

40 000

Řešení – pokračování:

V roce 2005 se nezasloužené pojistné stává zaslouženým pojistným a je nutno zúčtovat čerpání rezervy na nezasloužené pojistné – použijí se účty 4xx – Rezerva na NP (strana MD) a 6xx – Použití rezervy na nezasloužené pojistné. Zároveň je nutno zúčtovat také podíl zajištětele na čerpání rezervy na nezasloužené pojistné (účty 4xx – Rezerva na NP (strana D) a 6xx – Podíl zajištětelů na použití rezervy na NP (strana MD).

■ Účtování v roce 2005:

4xx – Rezerva na nezasloužené pojistné

6xx – Použití rezervy na nezasloužené poj.

100 000

Použití rezervy na nezasloužené pojistné

100 000

40 000

Podíl zajištitelů na použití rezervy na nezasloužené pojistné

6xx – Podíl zajištitelů na použití rezervy na nezasloužené pojistné

40 000

Pojišťovna uzavřela k 1.1. 2004 smlouvu na životní pojištění, doba trvání smlouvy je 5 let. Předepsané hrubé pojistné činí 100 000 Kč. Ke dni 5.1.2004 bylo na účet pojišťovny složeno 99 000 Kč. 1000 Kč činí sleva na pojistném, které pojišťovna poskytla za promptní úhradu pojistného. Pojišťovna tvoří rezervu na nezasloužené pojistné a rezervu na pojistné plnění ve výši 30% z předepsaného pojistného. Podle zajištění smlouvy činí podíl zajišťovatele 50%.

Zaúčtujte tvorbu všech rezerv v příslušné výši včetně podílů zajišťovatele.

Řešení:

Z technických rezerv je nutno tvořit rezervu na nezasloužené pojistné, rezervu na pojistná plnění a rezervu na prémie a slevy. Při tvorbě rezervy na pojistná plnění se využijí účty 4xx – Rezerva na pojistná plnění (D) a 5xx – Tvorba rezervy na pojistná plnění v ŽP (MD), při tvorbě rezervy na prémie a slevy se použijí účty 4xx – Rezerva na prémie a slevy (D) a 5xx – Pojistné prémie a slevy (MD). Při účtování o podílech zajišťitelů se účtuje na strany MD účtů příslušné rezervy a na stranu D účtů 5xx – Podíl zajišťitelů na tvorbě rezervy na pojistná plnění a 5xx – Podíl zajišťitelů na prémiech a slevách.

Účtování:

4xx – Rezerva na
nezasloužené pojistné

5xx – Tvorba rezervy
na nezasloužené
pojistné v ŽP

40 000

80 000

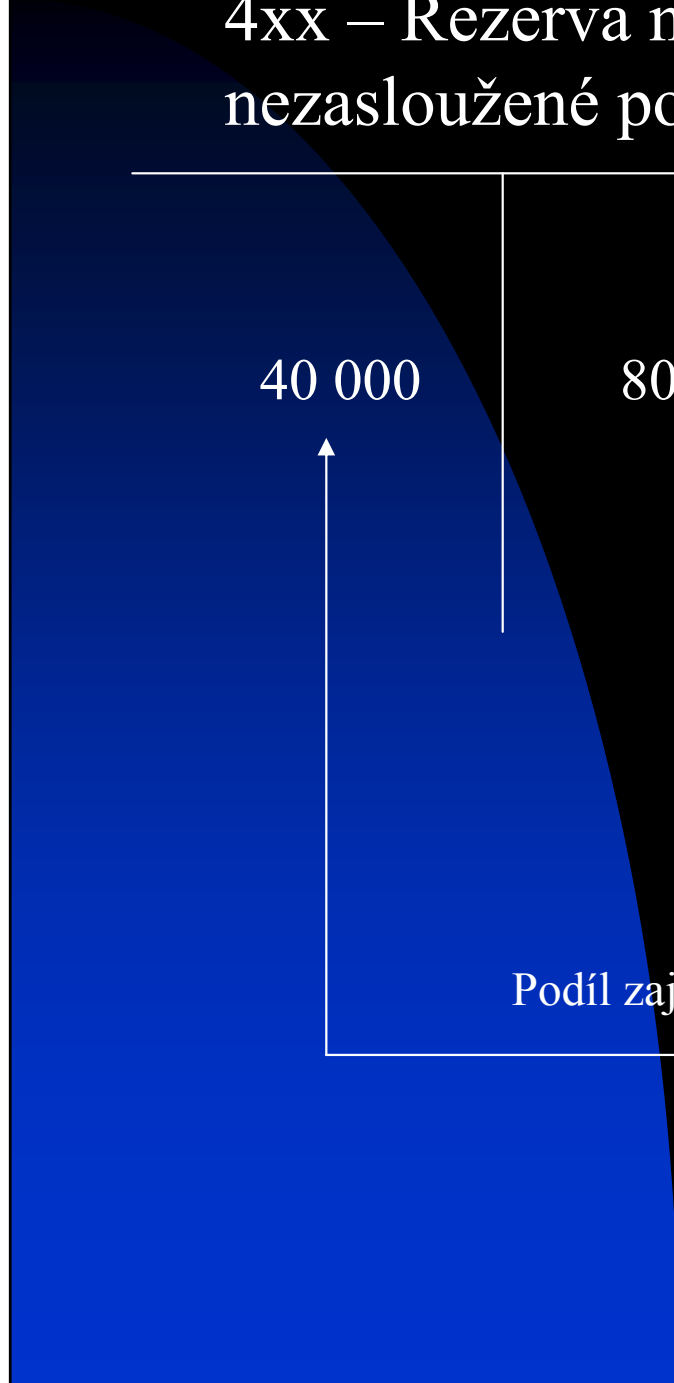
Tvorba rezervy na
nezasloužené pojistné

80 000

5xx – Podíl zajištitelů na
tvorbě rezervy na
nezasloužené pojistné

Podíl zajištitelů na tvorbě rezervy na nezasl. poj.

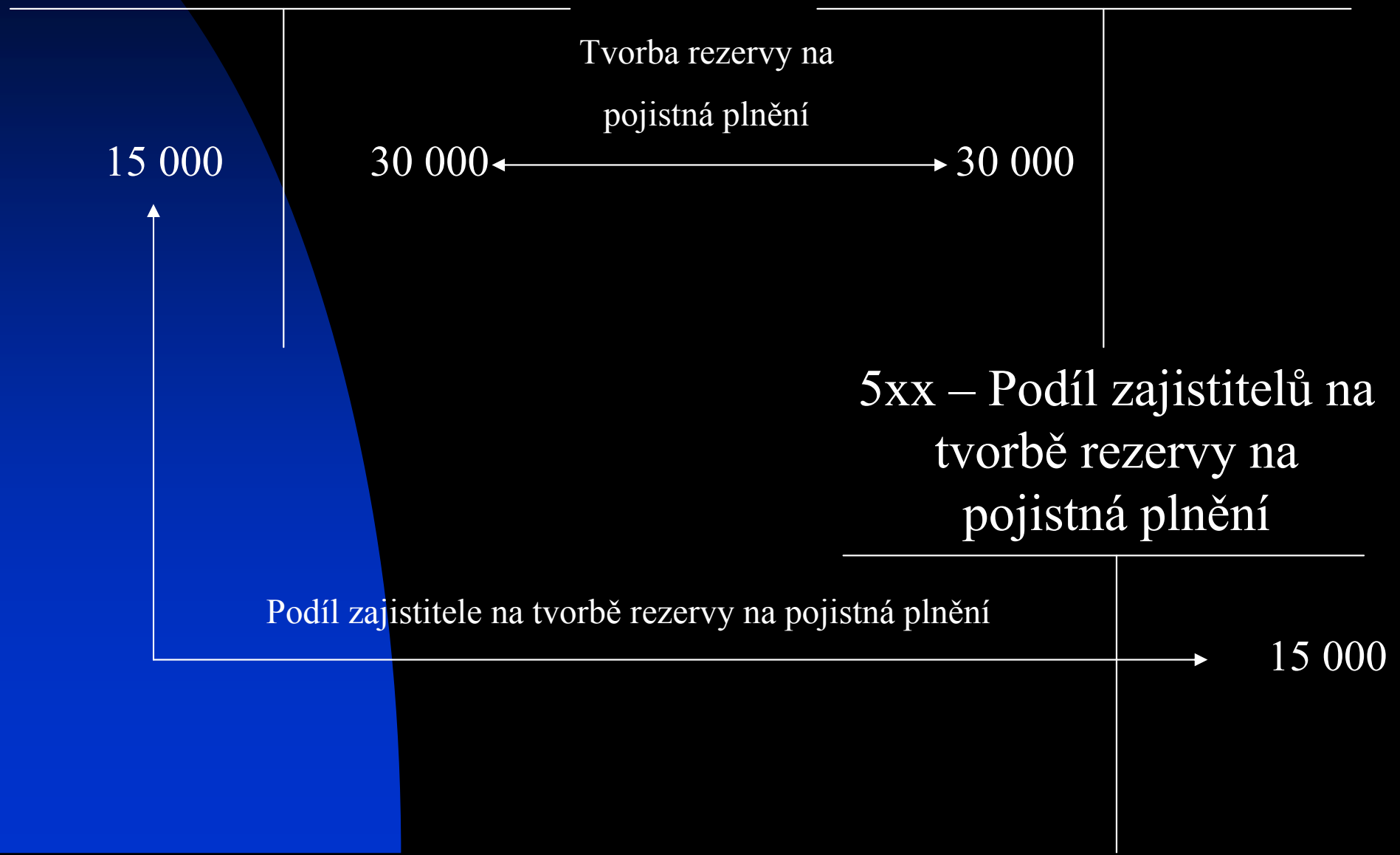
40 000

Účtování – pokračování:

4xx – Rezerva na
pojistná plnění

5xx – Tvorba rezervy
na pojistná plnění

Účtování – pokračování:

4xx – Rezerva na
prémie a slevy

5xx – Pojistné prémie
a slevy

Tvorba rezervy na
prémie a slevy

500

1 000

1 000

5xx – Podíl zajištitelů na
pojistných premiích
a slevách

Podíl zajištitelů na tvorbě rezervy na prémie a slevy

500

